

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 maja 2015 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie z powództwa J. B. przeciwko (...) w W. o zapłatę zasądził od pozwanego na rzecz powoda w punkcie 1 – kwotę 3.374,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz w punkcie 2 – kwotę 1.769,08 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (wyrok k. 136).

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w całości.

Skarżący zarzucił wyrokowi:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 363 § 1 k.c. i art. 5 k.c. poprzez błędną ocenę prawną, że w ramach celowych i ekonomicznie uzasadnionych kosztów wynajmu pojazdu zastępczego za 16-letni w dacie szkody pojazd o wartości 2.600 zł mieszczą się koszty wynajmu pojazdu zastępczego znacznie nowszego i nowocześniejszego za kwotę ponad dwuipółkrotnie wyższą niż wartość pojazdu uszkodzonego w wyniku kolizji, za który wynajęty został pojazd zastępczy,

2. obrazę prawa procesowego, tj. art. 227 k.p.c. poprzez bezzasadne oddalenie wniosku dowodowego strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z dokumentu w postaci dowodu zakupu pojazdu, wynajętego przez powoda jako pojazd zastępczy, a w konsekwencji niewyjaśnienie istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności faktycznej, czy wynajem 3 – letniego pojazdu F. w miejsce 16-letniego pojazdu F. było działaniem zmierzającym do przywrócenia stanu sprzed szkody, czy też do znacznego poprawienia sytuacji poszkodowanej, która wynajmując pojazd zastępczy uzyskiwała posiadanie pojazdu pod każdym względem lepszego niż pojazd uszkodzony w trakcie kolizji, za którą odpowiada pozwany.

Na tej podstawie skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie w miejsce kwoty 3.374,27 zł jedynie kwoty 543,35 zł i oddalenie powództwa w pozostałej części oraz orzeczenie o kosztach procesu za I instancję według ich stosunkowego rozdzielenia, jak również o zwrot kosztów postępowania odwoławczego (apelacja k. 148-150).

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na apelację k. 164-167).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i jako trafnie i prawidłowo ocenione oraz logicznie wywiedzione ze zgromadzonego materiału dowodowego, przyjmuje za własne.

Za bezzasadny uznać należy zarzut naruszenia prawa materialnego t. j. art. 363 § 1 k.c. i art. 5 k.c. poprzez błędną ocenę prawną, że w ramach celowych i ekonomicznie uzasadnionych kosztów wynajmu pojazdu zastępczego za 16-letni w dacie szkody pojazd o wartości 2.600 zł mieszczą się koszty wynajmu pojazdu zastępczego znacznie nowszego i nowocześniejszego za kwotę ponad dwuipółkrotnie wyższą niż wartość pojazdu uszkodzonego w wyniku kolizji, za który wynajęty został pojazd zastępczy.

Podkreślenia wymaga, że powód w niniejszym postępowaniu domaga się uzupełniającego odszkodowania z tytułu naprawienia szkody w postaci kosztów poniesionych w związku z najmem pojazdu zastępczego za uszkodzony w wypadku pojazd. Szkoda nie wyrażała się zatem w samej wartości uszkodzonego pojazdu, a w braku możliwości korzystania z pojazdu wskutek uszkodzenia i związanej z tym konieczności czasowego wynajęcia pojazdu zastępczego w okresie, gdy szkoda jeszcze nie została naprawiona.

Stosownie do treści art. 361 § 2 k.c. w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Nie ma różnicy w pojęciu szkody w rozumieniu ogólnych przepisów prawa cywilnego i szkody w rozumieniu prawa ubezpieczeniowego. W obu przypadkach chodzi o utratę lub zmniejszenie aktywów, bądź powstanie lub zwiększenie pasywów osoby poszkodowanej. Do ustalenia szkody w ubezpieczeniu OC stosuje się ogólne zasady prawa odszkodowawczego. Odszkodowanie ubezpieczeniowe różni się jednak od zwykłego odszkodowania określonego w art. 361 k.c. co do charakteru, przesłanek i wymiaru świadczenia. Odszkodowanie ubezpieczeniowe należy się z tytułu odpowiedzialności gwarancyjnej, a nie sprawczej. Zasadą jest całkowita kompensata doznanego uszczerbku, wykluczająca jednak nieuzasadnione wzbogacenie poszkodowanego.

Zgodnie z art. 363 § 1 k.c. naprawienie szkody może bowiem nastąpić według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy, podczas gdy odszkodowanie ubezpieczeniowe z tytułu OC wypłaca się zawsze w pieniądzu. Obie formy są równoważne w tym sensie, iż zmierzają do odwrócenia w dobrach i interesach poszkodowanego skutków zdarzenia wyrządzającego mu szkodę i przywrócenia - w znaczeniu prawnym - stanu, jaki by istniał, gdyby owo zdarzenie nie nastąpiło. Pamiętając przy tym, iż wykorzystując instrumenty prawne nie da się odwrócić faktycznego przebiegu zdarzeń, można co najwyżej wyeliminować niektóre ich skutki.

W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 17 listopada 2011 r. III CZP 5/11, przyjęto, że objęcie odpowiedzialnością ubezpieczyciela celowych i ekonomicznie uzasadnionych wydatków na najem pojazdu zastępczego odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego. Ocena wysokości wydatków musi być dokonana przez pryzmat konieczności zachowania rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika. O tym, czy wspomniane koszty i ich wysokość były „ekonomicznie uzasadnione” decyduje kilka czynników, w tym także obowiązek współdziałania wierzyciela z dłużnikiem, obowiązek nieprzyczyniania się poszkodowanego do zwiększenia rozmiarów szkody. Przy czym Sąd Najwyższy słusznie zauważył, że różnorodność okoliczności związanych z następstwami wypadku komunikacyjnego oraz sytuacją życiową poszkodowanego nie pozwala na formułowanie kazuistycznych wskazań, podlegają one indywidualnej ocenie. Dodatkowo zaaprobować należy również pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 8 września 2004 r., sygn. IV CK 672/03, zgodnie z którym za normalne następstwo zniszczenia pojazdu należy uznać konieczność czasowego wynajęcia pojazdu zastępczego w okresie, gdy szkoda jeszcze nie została naprawiona.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy zasadnie powołując się na opinię biegłego przyjął, iż uzasadniony czas naprawy uszkodzonego pojazdu liczył 43 dni obejmując okres od 1 października 2013 roku do dnia 12 listopada 2013 roku, uwzględniając przy tym za zasadną zastosowaną przez zakład naprawczy stawkę czynszu najmu w wysokości 125 zł netto (153,75 zł brutto) za dobę.

Pozwany nie wykazał w żaden sposób, aby uwzględniona w odszkodowaniu stawka czynszu najmu była wygórowana. W zakresie zgłaszanych przez pozwanego zastrzeżeń co do zawyżenia stawki w stosunku do wieku i stopnia wyeksploatowania pojazdu, Sąd Okręgowy uznał je za chybione. Jak wynika z opinii biegłego z zakresu ruchu drogowego, mechaniki maszyn i pojazdów auto zastępcze marki F. (...) wynajęte przez poszkodowaną należy do tego samego rodzaju „B”, co uszkodzony pojazd. Zastosowana stawka czynszu mieściła się natomiast w przedziale stawek występujących na rynku. Przy czym w orzecznictwie sądowym ugruntowane jest stanowisko, że poszkodowany w ramach naprawienia szkody nie ma obowiązku korzystania z usług najtańszych, a jedynie istotne jest, aby zastosowane ceny nie odbiegały od cen występujących na lokalnym rynku (por. m.in. uchwała z dnia 13 czerwca 2003 roku, sygn. akt III CZP 32/03- analogicznie o naprawieniu szkody). Podkreślenia wymaga, że zgodnie z doświadczeniem życiowym i powszechną wiedzą, przyjąć należy, że wypożyczalnie pojazdów nie ustalają cen najmu pojazdu zastępczego według kryterium wieku pojazdu, ale według takich parametrów jak m.in. klasa pojazdu, jego wyposażenie, gotówkowa bądź

bezzgodowa forma zapłaty i związane z tym istnienie lub brak obowiązku zapłaty kaucji. To przede wszystkim te kryteria należy brać pod uwagę ustalając miarodajną stawkę w ramach uzasadnionych i celowych wydatków związanych z najmem pojazdu zastępczego. Trudno bowiem oczekiwać od poszkodowanego, aby poszukując pojazdu zastępczego kierował się wiekiem uszkodzonego pojazdu czy też stopniem jego zużycia. Ponieważ szkoda w tym przypadku wyraża się w braku możliwości korzystania z własnego pojazdu, zasadny jest wybór pojazdu zastępczego o porównywalnych parametrach i pochodzących z tego samego przedziału rodzajowego. Bardzo prawdopodobna jest bowiem sytuacja, że poszkodowany nie odnalazłby w ofercie zakładu pojazdu zastępczego o jednakowym wieku i stopniu zużycia, choć tej samej klasy co pojazd uszkodzony. Na okoliczność tę zwrócił uwagę biegły w sporządzonej opinii, wskazując, że analizując oferty wypożyczalni z całej Polski nie znalazł w ofertach wypożyczalni z całej Polski samochodu w tym samym wieku, jakim dysponowała poszkodowana. Tym samym kwestia różnicy w wieku i stopniu eksploatacji pojazdów nie miała w rozpoznawanej sprawie znaczenia. Tym bardziej, że dla samego wyrównania uszczerbku poszkodowanej liczyła się możliwość korzystania z pojazdu zastępczego, tak, aby spełniał funkcje realizowane wcześniej przez pojazd uszkodzony, a zatem wiek pojazdu nie miał w tym zakresie znaczenia. Uwzględniając warunki, na jakich zawarta została przedmiotowa umowa najmu, w tym m.in. brak obowiązku zapłaty kaucji, wysokiej kary umownej, limitu kilometrów czy ograniczenia celów, dla których miałyby być wykorzystany samochód zastępczy, nie można uznać zastosowanej stawki czynszu za wygórowaną.

Nietrafny okazał się również zarzut naruszenia art. 227 k.p.c., które miało w ocenie skarżącego polegać na bezzasadnym oddaleniu wniosku dowodowego strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z dokumentu w postaci dowodu zakupu pojazdu, wynajętego przez powoda jako pojazd zastępczy. Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż wniosek dowodowy zmierzał do ustalenia okoliczności, która nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Jak wskazano wcześniej uszczerbek w niniejszej sprawie wyrażał się w braku możliwości korzystania z pojazdu wskutek uszkodzenia i związanej z tym konieczności czasowego wynajęcia pojazdu zastępczego w okresie, gdy szkoda jeszcze nie została naprawiona. Sąd ustala wymiar szkody odnosząc ją nie do wartości rynkowej uszkodzonego pojazdu, a celowych i ekonomicznie uzasadnionych wydatków na najem pojazdu zastępczego. Istotne znaczenie ma zatem okoliczność, czy pojazd zastępczy należy do tej samej klasy, co pojazd uszkodzony, nie zaś relacja wartości uszkodzonego pojazdu do kosztów wynajęcia pojazdu zastępczego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Pozwany przegrał sprawę w całości, w związku z czym powinien zwrócić stronie przeciwnej poniesione przez nią koszty procesu. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 300 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Wynagrodzenie pełnomocnika powoda zostało ustalone na podstawie § 2 ust. 1 i 2 i § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461 j. t.).